

آینده مبهم پیش روی آموزش عالی هنگ کنگ

صفحه ۶ را بخوانید

«فرهیختگان» در گفت‌وگو با داوران و برگزیدگان نخستین رویداد ملی صنایع خلاق و فناوری‌های فرهنگی ابعاد مختلف این رویداد را بررسی کرد

مرکز رشد خلاقیت‌ها اینجا است

۴۵

عکس: وحید سزایی / فرهیختگان

چه خبر از دانشگاه

بررسی فعالیت‌های دبیرخانه‌های استانی نظام موضوعات فناوری نخستین جلسه دبیرخانه مرکزی

نخستین جلسه دبیرخانه مرکزی نظام موضوعات فناوری دانشگاه آزاد اسلامی با حضور روح‌الله دهقانی فیروزآبادی معاون تحقیقات، فناوری و نوآوری دانشگاه آزاد اسلامی به منظور بررسی فعالیت‌های دبیرخانه‌های استانی نظام موضوعات فناوری با محوریت بررسی نحوه تشکیل دبیرخانه‌های استانی و همچنین ارزیابی خوشه‌های کلیدی ارائه‌شده استان‌ها برگزار شد. وی در این جلسه با اشاره به اهمیت حمایت از نظام موضوعات فناوری در جهت حرکت و شکل‌گیری دانشگاه‌ها هزاره سوم یا کارآفرین، گفت: «استخراج و تبیین موضوعات فناورانه دارای جذابیت اقتصادی و راهبردی بالا در هر منطقه از کشور، از اصلی‌ترین و مهم‌ترین راه‌های کشف منابع بالقوه (مشهود/نامشهود) و ایجاد راهکارهای نوآورانه جدید برای پاسخگویی به مسائل و مشکلات، نیازها، خواسته‌ها و فرصت‌های افراد، صنایع و جامعه آن منطقه و حتی در سطح ملی و فراملی محسوب می‌شود.» در ادامه این جلسه همچنین سید محمد جواد صدیقی مهر، قائم‌مقام دبیرخانه مرکزی نظام موضوعات فناوری گفت: «پارک‌های علم و فناوری در ایجاد و توسعه نهادهای فناورانه اجتماعی و ارزش آفرین در راستای اهداف دانشگاه نقش بسیار تأثیرگذاری دارند.» وی افزود: «در نظام موضوعات فناوری، شناسایی، تبیین و بهره‌گیری از فناوری‌های کاربردی هر استان مورد توجه قرار می‌گیرد. این دسته از موضوعات دارای بسترهای لازم ارزش آفرین برای مردم استان، کشور و همچنین افراد دگرگین در پروژه هستند.» صدیقی مهر با اشاره به کلیات نحوه کارکرد دستورالعمل نظام موضوعات فناوری اظهار داشت: «در این دستورالعمل ابتدا خوشه‌های کلیدی استان با توجه به زیرساخت‌ها، توانمندی‌ها و سخت‌افزار استخرج می‌شود و مبتنی بر درخت دانشی هر خوشه، تیم‌های کاشف شکل گرفته و اقدام به شناسایی موضوعات فناوری جذاب و کلیدی با محوریت رفع نیازهای فناورانه و استفاده از فرصت‌های بی‌بذل هر استان می‌کنند.»

در ادامه امیر نجفی، دبیر و مسئول هماهنگی دبیرخانه مرکزی نظام موضوعات فناوری در خصوص محتوای دستورالعمل و نتایج احصاشده براساس اطلاعات دریافت شده از استان‌ها توضیحاتی ارائه داد.

وی افزود: «۲۹ استان دبیرخانه‌های استانی را تشکیل دادند که از این مجموع ۱۳ استان خوشه‌های کلیدی شان را معرفی کردند. بر این اساس تعداد خوشه‌های معرفی شده بالغ بر ۷۵ خوشه است، همچنین خوشه‌های معرفی شده مطابق با دستورالعمل ابلاغی مورد ارزیابی قرار گرفتند.»

همچنین قیادبهرادی پور، عضو اصلی دبیرخانه مرکزی نظام موضوعات فناوری بر سه موضوع منطقه‌بندی استان‌ها مبتنی بر تجارب مراکز رشد، استفاده از تیم‌های کاشف

دیدگاه

مروری بر پنل‌های تخصصی همایش علوم انسانی و حکمت اسلامی-۵

ساحت نسبت حکمت اسلامی و فقه و حقوق

این سوال پاسخ بدهند. من در واقع می‌خواهم از سه ساحت این نسبت را توضیح بدهم. طبیعتاً اساتید بزرگوار در مقالات خود با اتقان بیشتری این نسبت‌سنجی را ذکر کردند. ابتدا ساحت اول از حیث مبنای جهان‌شناختی است. ما در حکمت اسلامی ثابت کرده‌ایم، چه در فلسفه، چه در عرفان و چه در کلام که جهان اعم از دنیا و آخرت است و دنیا مقدمه آخرت است. لذا دعای مؤمنین این است: رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ. دنیا و آخرت پیوند وثیقی باهم دارند، لذا سکولاریسم را نمی‌پذیریم. پس بنابراین احکام فقهی و قوانین حقوقی باید دنیاساز و در راستای آخرت‌ساز باشند. اگر قرار باشد ما احکام فقهی و قواعد حقوقی را طوری تدوین کنیم که به آبادانی دنیا بپردازد، ولی به آبادانی آخرت نپردازد، فقه و حقوق حکیمانه و حکمت‌بنیان نیست. بله دنیا را ممکن است آباد کند، اما به آخرت کار ندارد. لذا تعریفی که غزالی دارد که فقه یک دانش دنیایی است و مربوط به امور دنیوی است، تعریف دقیقی نیست. بخش مهمی از فقه ما نیت‌الاصول و قصد قربت است و انسان با آبادانی دنیا باید آخرت خود را بسازد. این شبهه‌ای که در جامعه ما نیز مطرح است که آیا شما می‌خواهید به‌زور آدم‌ها را بهشتی کنید. کسی نگفته به‌زور بهشتی کنید، معلوم است اما علم حقوق علم ساختارساز است. شما می‌توانید حقوق مالی را طوری تدوین کنید و ساختار مالی را شکل دهید که مردم معاملات‌شان ربوی باشد و علاوه بر دنیاساز بودن، آخرت‌سوز هم باشد، در حالی که می‌توان طوری با علم حقوق ساختارسازی کرد که آخرت‌ساز باشد و دنیاساز باشد و به‌جای یک ساختار ربوی یک ساختار مالی اشتغال‌زاد درست کند نه وضعیتی که می‌بینید. بحرانی که در کشور درست شده و روزبه‌روز با افزایش تورم، خلق پول و ده‌ها آفت دیگر مواجهیم که نه دنیا می‌سازد و نه آخرت، بلکه هم دنیا را ویران می‌کند و هم آخرت را ویران می‌کند. احکام فقهی و قوانین حقوقی باید با مبنای دنیا و آخرت‌ساز باشد. به همین خاطر در واقع نفی سکولاریسم را قائلیم، چون احکام فردی و اجتماعی در اسلام وجود دارد. این یک ساحت ارتباط حکمت و فقه و حقوق است. ساحت دیگری که خدمت شما عرض می‌کنم این است که یک بحثی در حکمت داریم به‌عنوان مقاصد حکمت که در آن حکمت عملی به‌دست می‌آید. اگر بخوایم با ادبیات امروز سخن بگوییم، مقاصد حکمت عبارتند از: عدالت، عقلانیت و معنویت. احکام فقهی و قواعد حقوقی در راستای مقاصد حکمت باشد. یعنی هر قانونی که وضع می‌شود در نظامات حقوقی، چه حقوق خصوصی، چه حقوق عمومی و چه حقوق بین‌الملل باید در راستای عدالت، عقلانیت و معنویت باشد و رشد عقلانیت و عدالت و معنویت را تأمین کند. حالا اینکه نظریه عدالت و عقلانیت و معنویت چیست، فعلاً جای بحث در اینجا ندارد. یک ساحت ارتباط دیگر که حکمت علاوه بر اینکه برای فقه و حقوق مناسب است، مقصدساز هم هست، مخصوصاً چون حقوق علم ساختارسازی است و ساختارها و سازمان‌ها که با قوانین حقوقی شکل پیدا می‌کنند، حتماً یک مقصدی را مدنظر دارند (مخصوصاً براساس نظریه سیستم‌ها که در مدیریت گفته شده است). ساحت سوم ارتباط، مباحث فلسفه فقه و حقوق است. مثل بحث حاکمیت فقه بر حقوق در اسلام، مثل بحث روش‌شناسی. به هر حال ما اگر بخواهیم روش‌شناسی فقه و حقوق را دنبال کنیم، حتماً نیاز به مبانی معرفت‌شناسی داریم. در معرفت‌شناسی حکمی که به‌سمع و بصر و عقل و لب‌الالباب و افئده و فؤاد و صدر قلب قائل است، هفت ساحت برای ابزار معرفت ذکر شده است، چون نفس انسان نیز مراتب دارد (نفس اماره، نفس لوامه، نفس عاقله، نفس ملهمه، نفس مطمئنه، نفس راضیه، نفس مرضیه). هم نفس انسان دارای مراتب است و هم ابزار معرفت در معرفت‌شناسی مراتب دارد. مباحث انسان‌شناسی و نفس‌شناسی و معرفت‌شناسی قطعا بر روش‌شناسی اثرگذار است، چون روش‌چگونگی کاربست مبانی معرفت‌شناختی و انسان‌شناختی و هستی‌شناختی در حل مسأله است. همه این مباحث بحث‌های فلسفه فقه و حقوق است و مباحث حکمی است. حتی این مسأله که گفته می‌شود فقه تقدم بر حقوق دارد، در نظام اجتماعی اسلام، مبنای فلسفه فقه و حقوق است، لذا بین حکمت و فقه و حقوق می‌توان ارتباط برقرار کرد و این موضوع می‌تواند محور مقالات باشد و مورد بحث و بررسی تفصیلی قرار گیرد.

«همایش ملی علوم انسانی و حکمت اسلامی، برای اولین بار در معاونت انسانی و هنر دانشگاه آزاد اسلامی طراحی شد و پنل‌های تخصصی ۱۳ گانه آن، بستری برای بررسی دستاوردهای علمی و معرفتی اندیشمندان، استادان و فرهیختگان در زمینه نسبت علوم انسانی و حکمت اسلامی بوده است. در این نوشتار، خلاصه‌ای از مباحث ارائه‌شده توسط عبدالحسین خسروپناه، معاون علوم انسانی این دانشگاه در پنل‌های تخصصی همایش علوم انسانی و حکمت اسلامی در باب نسبت حکمت اسلامی و تعالی علوم انسانی و هنر آورده شده که در ادامه می‌خوانید.»

III

فقه در لغت به معنای فهم یا فهم عمیق است، ولی در این کمیسیون مقصود از فقه علم فقه است. دانش احکام شرعی فرعی از عدله تفصیلی از قرآن و سنت و اجماع عقل به‌دست می‌آید. البته مذاهب اسلامی، دوستان مستحضر هستند که از منابع فقهی مختلفی در مسائل استفاده می‌کنند. البته غیر از اتحاد در منابعی که باهم مشترک هستند، منابع اختلافی را دارند مانند احناف از قیاس و استحسان هم بهره می‌برند و به آنها تمسک می‌جویند. احکامی که احکام شرعی فرعی است ممکن است احکام تکلیفی باشد یا احکام وضعی باشد یا ممکن است احکام اولی باشد یا احکام ثانوی باشد. احکامی مثل وجوب و حرمت و کراهت و استحباب و اباحه جزء احکام تکلیفی هستند و احکام وضعی نیز طهارت و نجاست و مالکیت و شریعت و سببیت و مانعیت و صحت و بطلان و... می‌شود. احکام وضعی، احکام زیادی دارد. بعضی احکام اولیه و بعضی دیگر ثانویه هستند. قلمرو فقه هم در یک تقسیم‌بندی به عبادات به معنای اعم که در واقع شامل احکام و سیاسات می‌شود، لذا در فقه از طهارت تا معنویات شامل عبادات، احکام، سیاسات، طهارت، خمس، زکات، حج، اجاره، مضاربه، مزارعه، مساقات، نکاح، وصیت، جهاد، امر به معروف، نهی از منکر، حدود، دیات و قصاص و... یک حجم وسیعی از کتب فقهی که بالای ۵۰ کتاب است، فقه با مباحث احکام فقهی پرداخته‌اند. اما در خصوص علم حقوق باید عرض کنم، حقوق جمع حق است و بعضی مواقع منظور بیان حق در مقابل تکلیف است، اما در اینجا علم حقوق در واقع علم مجموعه قوانین و مقررات حاکم و ناظر بر روابط افراد سازمان‌ها و دولت است. لذا حق در علم حقوق هم حق است و هم تکلیف. چون مجموعه قوانین و مقررات است. بعضی از این مقررات از صنف حق است و برخی از صنف تکلیف. اهل دانش حقوق، حقوق را به حقوق عمومی و خصوصی تقسیم کرده‌اند. روابط افراد باهم قواعدی دارد که حقوق خصوصی به آن می‌پردازد و روابطی که دولت با افراد جامعه دارد جزء حقوق عمومی است. حقوق مدنی، حقوق تجارت، حقوق خانواده، مالکیت معنوی و فکری جزء حقوق خصوصی دانسته‌اند و حقوق اساسی، حقوق اداری، حقوق جزا را جزء حقوق عمومی دانسته‌اند و بعضی نیز جزا را مستقل بیان می‌کنند. ما وقتی از علم حقوق صحبت می‌کنیم، طبیعتاً طبق مبانی و مکاتب مختلفی تعاریف مختلفی خواهد داشت و گرایش‌های مختلفی پیدا خواهد کرد. اما وقتی از حقوق اسلامی صحبت می‌کنیم، قاعدتاً باید فقه اسلامی به آن حاکم باشد که در بخش بعدی توضیح خواهم داد. اجمالاً و خیلی مختصر تعریف فقه و تعریف حقوق و گستره آن را خدمت‌تان عرض کردم. اما سوال اصلی این است که چه نسبتی بین حکمت اسلامی و فقه و حقوق است. البته دوستان مستحضرید که حکمت در اینجا هم مقصود دسیپلین‌هایی است که مبانی علوم اسلامی دیگر را شامل می‌شود. مثل فلسفه، عرفان، کلام و حتی معارف قرآن و حدیث. فلسفه هم شامل فلسفه‌منا و اشراق و حکمت‌تعالی نوصدرایی و عرفان شامل عرفان نظری، عملی و ادبی. لذا حکمت را نباید فقط مترادف فلسفه بگیریم. حتی کلام که از مبدأ و معاد سخن می‌گوید جزء مباحث حکمت به‌شمار می‌آید و اینجا مقصود دسیپلین‌های حکمی است. لذا هر چند خود مجموعه علم مستحکم مدلل کارآمد نافع را حکمت تعریف می‌کنند، ولی اینجا بیشتر همان مبنای بنیادینی که در واقع شامل فلسفه و عرفان و کلام و معارف و قرآن و حدیث می‌شود که معمولاً در آثار بزرگانی مثل حضرت آیت‌الله مصباح‌زیدی در کتاب معاد و قرآن به آنها پرداخته شده، مدنظر است. حکمت اسلامی به این معنا با فقه حقیق چه نسبتی دارد؟ قطعاً دوستان این همایش را برپا کردند که به

به‌عنوان بازوهای اجرایی و دانشی طرح‌های کارآفرینی و همچنین برگزاری استارت‌آپ‌ها در قالب رویدادهای به‌هم‌رسانی تأکید کرد. همچنین در این جلسه مصطفی سبزیکار، عضو اصلی دبیرخانه مرکزی نظام موضوعات فناوری به ارائه راهکارهای اجرایی و مالی برای بهتر پیاده شدن نظام موضوعات مبتنی بر دغدغه‌های استان‌ها پرداخت. در ادامه پس از بررسی نهایی، صلاحیت ۲۰ خوشه در استان‌های مختلف توسط دبیرخانه مرکزی تأیید شد.

جلسه شورای سیاست‌گذاری حوزه‌ها و اپن‌گران دانشگاه آزاد اسلامی برگزار شد

یازدهمین جلسه شورای سیاست‌گذاری حوزه‌ها و اپن‌گران دانشگاه آزاد اسلامی روز گذشته با حضور فرزاد جهان‌بین معاون فرهنگی و دانشجویی دانشگاه آزاد اسلامی، احمد صالحی آرا رئیس مرکز امور شاهد و اپن‌گران دانشگاه آزاد اسلامی و سایر اعضا برگزار شد. در این جلسه سرفصل‌های پیشنهادی کارگروه دفاع مقدس برای کتاب درسی دفاع مقدس که براساس نظرات سرگروه‌های دفاع مقدس در واحدهای دانشگاه آزاد اسلامی و با توجه به مهم‌ترین شبهات و نیازمندی‌های دانشجویان در این زمینه تدوین شده است، ارائه و مورد بحث و بررسی قرار گرفت و مقرر شد در جلسه آتی نیز موضوع مطرح و پس از نهایی شدن، اقدام لازم برای تدوین کتاب درسی انجام شود. همچنین موضوع دوره‌های آموزشی و مهارتی ویژه اساتید درس دفاع مقدس مطرح شد و مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

تعیین ضوابط ایمنی و سلامت دانش‌آموزان در مدارس سما

سیدمحمد بطحایی در گفت‌وگو با آنا اظهار کرد: «از حدود یک‌سال پیش موضوع ایمنی مدارس را با جدیت دنبال و ضوابط ایمنی و سلامت دانش‌آموزان را تعیین کردیم.» وی افزود: «به‌دنبال این هستیم مجموعه عواملی که ممکن است سلامت، بهداشت یا جان فرزندانمان را در مدارس به خطر بیندازند، مورد بحث و بررسی قرار دهیم.» معاون دانشگاه آزاد اسلامی و رئیس سازمان سما بیان کرد: «در این مسیر از نظرات صاحب‌نظران استفاده شده است، مخاطرات در مدارس دست‌بندی شده‌اند. برخی مخاطرات مانند آتش‌سوزی خطرات جدی هستند، بعضی از خطرات جدی نیستند مثل زیرسازی‌های نامناسب کف حیاط که ممکن است دانش‌آموزان هنگام بازی آسیب ببینند، برای همگی این مولفه‌ها شاخصه‌هایی در نظر گرفته شده است.» بطحایی گفت: «به‌تازگی در این زمینه با مدیران همه مدارس سراسر کشور جلسه‌ای برگزار کردیم که از سازمان نوسازی مدارس هم در این جلسه حضور داشتند.» وی ادامه داد: «در مجموع ۷۶۰ مدرسه در کشور داریم و با وجود تعیین ضوابط ایمنی آماده بازگشایی مدارس هستیم.»